

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 05279

YEHOASH

S. Bastomski

.

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Lief D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x101, or by email at cmadsen@bikher.org.

באוועגלעכע כרעסטאָמאַטיע,

צונויפגעשטעלט פון ש. באסטאָמסקי.

69

י ה ו א ש

(זאמלהעפט)

זאמלען דאָס
קינדער ביבליאָטעק
ניו יארק פּוּבלישן מוסד

פ.מ.ש.

קינדער ביבליאָטעק

ISBN: 0-657-05279-5

94-01

פארלאג „נייע יידישע פאָלקסשול“.

.1930

ווילנע

ה 43
11 17

17

באוועגלעכע כרעסטאָמאַטיע

צונויפגעשטעלט פון ש. באַסטאַמסקי.

י ה ו א ש

זאמלעפט

זאמלען רחמימין
פובליצירט אין ירושלים
פני דער פריודים מענטש ש"ת

פארלאג „נייע יידישע פאלקסשול“.

ווילנע 1930

Printed in Poland.

Wypisy żydowskie w zeszytach.
złożone przez S. Bastomskiego.

„Jehojosz“

Drukarnia „Express“ Wilno, Wielka 33.

י ה ר אָ ש

די ביכלעך האָפן אויפגעוועקט ביי אים אַ ווילן צו וויסן, צו בילדונג. אזוי ווי אין יענער צייט האָט מען געקאָנט באַקומען בילדונג נאָר אין פרעמדע שפראַכן, הייבט אָן דער יונגער יהוָאַש פלייסיק צו שטודירן רוסיש און דייטש און מאַכט אין אַ קורצער צייק גרויסע פעולות. צו 15 יאָר הייבט יהוָאַש אָן אַליין צו שרייבן לידער און אייניקע פון זיי גיט זיך אים איין אָפצודרוקן און די דאָמאָלסדיקע יידישע זשורנאלן, „די יידישע ביבליאָטעק“ פון י. ל. פּרץ אין „הויזפריינד“ פון מ. ספּעקטאָר.

יהוָאַש איז דער ליטעראַרישער נאָמען פון יהוָאַש-שלמה בלומגארטן. ער איז געבוירן געוואָרן אין ווערזשבאָלאָווע (ווירבאלן) סוואָלי-קער געגנט אין ניסן 1871. ביז 14 יאָר האָט יהוָאַש געלערנט אין חדרים און ישיבות. די רעליגיעזע לימודים האָבן אָבער ניט באַפרידיקט דעם יונגן לעבע-דיקן יהוָאַש און ער האָט בשתיקה פון די רביים גענומען לייענען פאַר יענער צייט „טריפה“ ביכלעך, אין וועלכע עס האָט זיך דערציילט וועגן דער אַרומיקער וועלט, וועגן דעם לעבן פון מענטשן, וועגן דער שיינקייט פון דער נאַטור.

זעלישע באפרידיקונג ווי דאָס אויפֿשרייבן צען
אייגענע לידער..."

אזוי הויך האָט יהוָאָש געשאַצט זיין אַר-
בעט איבערן תנ"ך.

די אַרבעט איז אַ גוואַלדיק גרויסע. אויף צו
פאַרענדיקן זי האָט זיך געפּאָדערט נאָך פּיל יאָרן.
און אין אייניקע בריוו האָט דער דיכטער
אויסגעדרוקט די מורא, אַז דאָס זאָל זיך אים
חלילה ניט איינגעבן...

און צום אומגליק איז אזוי געשען. די פען
איז אַרויסגעפּאַלן פון דעם דיכטערס האַנט
אין מיטן דער אַרבעט...

אויסער אַריגינעלע ווערק און דער תנ"ך-
איבערזעצונג האָט נאָך יהוָאָש געשאַפן פּיל
איבערזעצונגען פון אַנדערע שפּראַכן: דייטש,
ענגליש, אַראַביש א. א.

באַזונדערס וויכטיק איז זיין איבערזעצונג
פון דער גרויסער פּאָעמע פון דעם אַמעריקאַנער
דיכטער לאַנגפּעלאַ, „דאָס ליד פון הייאַוואַטהאַל“.
אין צוויי בענדער האָט יהוָאָש באַשריבן
די איינדרוקן פון זיין ריזיגע קיין אַרץ-ישראל.
זייער אַ וויכטיקע אַרבעט זיינע (בשותפות
מיט ד"ר ח. ספּיוואַק) איז אויך דער יידישער
ווערטערבוך, וווּ עס ווערן פאַרטייטשט אַלע
העברעיִשע ווערטער און אויסדרוקן, וואָס קומען
אַריין אין יידיש.

און ווער ווייס, וויפּיל טייערע ווערק דער
גרויסער דיכטער וואַלט נאָך געשאַפן, ווען
דער אַכזריותדיקער טויט רייסט ניט איבער
אזוי פּלוצלונג זיין אַרבעט?...

געשטאַרבן איז דער דיכטער אין ניו-
יאָרק דעם 10 יאַנואַר 1927.

אין יאָר 1890 איז יהוָאָש אָפּגעפּאַרן קיין
אַמעריקע. דאָרט האָט דער דיכטער אין משך
פון 10 יאָר כמעט ווי גאָר ניט געשאַפן. ערשט
אין יאָר 1900 (נאָך אַ שווערער קראַנקייט)
הייבט דער דיכטער ווידער אָן צו שרייבן,
דרוקט זיינע לידער אין פאַרשיידענע זשורנאַל-
נאַלן און צייטונגען אין אַמעריקע און אין
אייראָפּע און ווערט אינגיכן באַרימט ווי אַ גרויס-
סער דיכטער.

שפעטער דערשיינען זיינע ווערק אין 10
בענדער.

אַבער ניט נאָר מיט זיינע לידער איז
יהוָאָש באַרימט געוואָרן. אפשר נאָך אַ גרעס-
סערער אויפטו פאַר דער יידישער ליטעראַטור
איז זיין איבערזעצונג פון תנ"ך אין יידיש.
אויף דער דאָזיקער איבערזעצונג האָט דער
דיכטער געאַרבעט איבער 20 יאָר.

דער דאָזיקער אַרבעט האָט זיך דער דיכ-
טער איבערגעגעבן מיט לייב אין זעל. חדשים
לאַנג האָט זיך יהוָאָש געגריבלט אין פאַרשיי-
דענע ביבליאָטעקן, צונויפּגעזאַמלט אין זיין
אַרבעטסציימער הונדערטער תנ"ך-איבערזעצונגען
אין פאַרשיידענע שפּראַכן, אַלץ געלייענט און
געשטרעבט דערצו, אַז די אַרבעט זיינע זאָל
אַרויסקומען וואָס פּולקומער, וואָס פינקט-
לעכער.

טאָג און נאַכט איז דער דיכטער געזעסן
איבער דער אַרבעט און לטוף געשאַפן אַ ווונ-
דערבאַר ווערק, וואָס האָט נאָך אין יידיש
קיין גלייכן ניט.

יהוָאָש האָט אזוי לייב באַקומען זיין אַרבעט
איבערן תנ"ך, אַז ער האָט זיך צוליב איר אַנט-
זאַגט פון אַלע איבעריקע שאַפונגען.

אויף דער פּראַגע פון זיינעם אַ פריינד,
זי שטערט ניט דער תנ"ך זיין אייגן שרייבן,
האָט יהוָאָש אזוי געענטפערט:

„יאָ, איך בין איצט פול מיט אַלערליי
זענגען און רעגונגען. כ'האָב איצט געקענט, ווען
כ'וואַלט געהאַט די צייט און דעם ווילן, אַנשרייבן
אָן אַ צאָל ביכער. אַבער וואָס פאַר אַ פאַר-
גלייך, וואָס פאַר אַ באַטרעף האָט עס מיטן תנ"ך?
אַרויסברענגען איין פּסוק צו מיין צופרידנקייט
וועט מיר ברענגען מער אויפּלויכטונג און

דער זיידע זלמן.

זכרונות פון יהואש.

דערפאר איז דער קאפיטאן געווען ביים זיידן א גאנצער בן-בית. שבת צו פיש איז שוין געשטאנען אָנגעגרייט פֿאַר אים א זיל-בערנע טאָץ מיט א טעלער פיש און אַ פלעשל „פייסאַכאָוואָ“.

פֿאַר „זאַלמאַנען“ וואָלט דער קאפיטאן קיין צען זעק ציבעלע ניט גענומען. ער האָט פשוט געבענקט נאָך אַ רוסיש-וואָרט, און דער זיידע איז געווען דער איינציקער, וואָס האָט צו אים גערעדט ניט אויף דער „הינטישער שפראַך פון די מיאַטעזשיקעס“.

אינדערמאָן איז דער זיידע אַליין אויך געווען אַ שטיקל מיאַטעזשיק. אין קהל-שטיבל האָט ער שטענדיק געהאַט מאָדנע רעוואָלוציאַ-גערע געדאַנקען בנגוע צו די התחייבותן פון די רייכע באַלעבאַטים צו אָרעמע. און פלעגט קומען צו צדקה, פלעגט דער זיידע זלמן זייער אָפּט זיך אויפשטעלן און זאָגן, אַז אויף דעם און יענעם האָט מען נישט אַרויפגעלייגט גע-נוג, און אַז ער איז ניט חולה צו געבן מער. און אַ טבע האָט ער געהאַט צו קלאַפן מיט דעם שטעקן איבער דעם טיש מיט אַזאַ רציחה, אַז אויף אַלעמען פלעגט אַ פחד אָנפאַלן. און אויסגעפירט האָט תּמיר ער.

ער האָט געהאַט אַ „שטאַט“ אויבן-אָן אין דעם גרויסן בית מדרש, אָבער אַליין האָט ער געדאַונט אין דער שוסטער-קלויז, ווו ער פלעגט יעדן אינדערפרי און פֿאַרנאַכט לערנען פֿאַר די בעלי-מלאָכות.

געדאַונט אין בית-מדרש האָט ער בלויז פֿרייטאַגצונאַכט, און דאָס האָט ער געטאָן מיט אַ באַשטימטן פּלאַן. אַהין פלעגן געוויינטלעך קומען די אָרעמע לייט פון די אַרומיקע שטעט, וועלכע מע האָט געדאַרפט באַזאָרגן מיט אַ פּלאַץ צום עסן.

קוים האָט מען געענדיקט דאַוונען מעריב, איז שוין דער זיידע געווען הינטער דער בימה און האָט איבערגעקוקט די צאָל פון דער הונגעריקער מחנה. צוויי אורחים האָט ער גלייך גענומען פֿאַר זיך, און דאָן האָט ער גענומען קאָמאַנדעווען:

ווען איך בין געבוירן געוואָרן, איז שוין מיין זיידע זלמן געווען אויפן עולם האמת. (הראיה, אַז איך הייס נאָך אים אַ נאָמען). קיין בילד איז פון אים נישט געבליבן. און דאָך זע איך מיין זיידן פֿאַר מייענע אויגן, אַזוי ווי איך וואָלט אים פֿערזענלעך געקענט. די מאַמע און דער פֿעטער און אַלע אונדזערע קרובים פלעגן זיך אַזוי פיל פון אים אָנזעצייילן מיט אַלע זיינע מינעס און תּנועות, אַז זיין אויסזען האָט זיך טיף איינגעקריצט ביי מיר אין מוח אויף תּמיד. ער איז געווען אַ שטאַרק-געבויטער, הויך-געוואַקסענער מענטש מיט אַ געדיכטער, נישט זייער לאַנגער, אָבער שוין צו ברייטער באָרד, מיט אַ פֿאַר שוואַרצע אויגן, וואָס האָבן גע-שאַסן פונקען פייער, און אַ קול האָט ער גע-האַט פון אַ לייב.

ער איז געווען דער נגיד פון שטעטל, אַ זיידע אַ סוחר און איז אויסגעפֿאַרן אַ וועלט צוליב זיינע געשעפטן. דערצו איז ער נאָך אַ גרויסער למדן געווען.

אָבער מער פון אַלע אַנדערע באַלעבאַטים פון שטעטל האָט ער זיך אויסגעצייכנט מיט זיין קענען גוט ריידן פּויליש און רוסיש. אין יענער צייט — גלייך נאָך דעם צווייטן פּוילישן מיאַטעזש — איז רוסיש געווען אין אונדזער געגנט פּמעט אינגאַנצן אומבאַקאַנט. מיט די קאָזאַקן, וואָס זיינען איינגעשטאַנען אין שטעטל, פלעגט מען זיך צוזאַמענריידן האַלב אויפן ווונק און האַלב אויף אַ געבראַכענעם פּויליש. און טאַקע צוליב די דאָזיקע קאָזאַקן איז דער זיידע זלמן געווען דער „מלאך המושיע“ פון אונדזער שטעטל.

פּמעט יעדן טאָג פלעגט עמיצער אַריינקו-מען מיט דעם נוסח, וועלכן דער זיידע האָט שוין געקענט אויף אויסווייניק: „רב זלמן, קאָ-זאַקן האָבן מיך באַגנבעט. גייט אַריבער, לעבן זאָלט איר, און רעדט מיטן קאפיטאָן...“

און דער זיידע פלעגט אָנטאָן די זיידענע זשופּעצע מיטן שטריימל און פלעגט אַוועק זיך געשטרעלען.

— איר, זייט מוחל, גייט נאך אַט יענעם
באלעבאָס מיט דער גלאַנציקער קאָפּאַטע און
זאָגט, רב זלמן האָט אייך געשיקט...
— און איר, רב אורח, גייט מיטן שמש
ביו עק מאַרק, גייט אַריין אין דער ערשטער
טיר פון דעם ציגעלנעם הויז און זאָגט, אַז
רב זלמן האָט אייך געשיקט.
און אזוי האָט ער יעדן צעשיקט אויף
אַ פּלאַץ.

איינמאָל ערב פסח זיינען אין שטעטל
אַנגעקומען אזויפיל אַרעמעלייט, אַז לאַנג
נאָכדעם, ווי דער עולם איז זיך שוין צע-
גאַנגען פון דעם גרויסן בית-מדרש, איז נאָך
דעם זיירן אַלק ניט געלונגען אַלעמען אייג-
צוקוואַרטירן.

לאַנג קלערן האָט מען ניט געקענט. איז
ביים זיידן געבליבן שיקן אויף גאַסס באַראַט
צו אַזעלכע, וואָס האָבן געוויינטלעך אַן אַרעמאָן
אויבן שוועל ניט אַרויפגעלאָזט.

— זייט מוחל — האָט ער זיך געווענדעט
צו אַ הויכן און דאַרן יידן — שפּרינגט אַריבער
צו שמעון דעם קאַלכער אין זאָגס אים, אַז
איך האָב אייך געשיקט...

אין אַ האַלב שעה אַרום איז שוין אַיט-
לעכער געגאַנגען, וווּ דער זיידע האָט אַנגע-
וויין, און דער זיידע אַליין האָט מאַרשירט
בראש פון זיינע דריי אורחים צו זיך אַהיים.
אין שטוב האָט מען שוין געוואַרט.

דער זיידע איז אַריין מיט אַ ברייטן באַ-
סאָון „גוט יום-טוב" און האָט גענומען אַפּ-
ריכטן דעם סדר.

די דריי פּאַר גרויסע און זילבערנע לייכ-
טער האָבן זיך געשפיגלט אין די רויטע פּוסות,
די געוויכטער פון אַלעמען זיינען געווען אויס-
גערויטלט און יום-טובדיק, און אין הויז האָט
געקלונגען אַ געמיש פון קינדער, פרויען און
מענער-שטימען, וואָס האָבן געזאָגט די הגדה
מיט אַ פייערלעך אימפעט.

ס'האָט זיך דערהערט אַ קלאַפּ. עמיצער
האָט געזענט די טיר.

דער זיידע און אַלע ביים טיש האָבן פאַר-
וונדער און האַלב צעשראָקן אָפּגעהאַקט אין
מיטן זאָגן...

אין אַ מינוט אַרום איז אין עס-צימער
אַריין דער הויכער דאַרער ייד.

— רב זלמן — האָט ער געזאָגט מיט אַן
אַראָפּגעלאָזענעם קאָפּ: זיי האָבן מיך צוריק-
געשיקט.

— ווער? — האָט דער זיידע געפרעגט. ער
האָט אין דעם מאַמענט פאַרגעסן, ווהיין ער
האָט דעם יידן איינגעקוואַרטירט.

אַט דאַרט, ווהיין איר האָט מיר געהייסן
גיין... זיי זאָגן, זיי ווילן קיין זאַקווינקעס נישט
האַבן.

דער זיידע איז צוערשט רויט געוואָרן,
דאַן איז ער געוואָרן משונה בלייך און האָט
פאַרביסן די אונטערשטע ליפּ מיט אַ שטיק
באַרד.

— זאָל עס אייער לעצטע דאַגה זיין! —
האָט ער געזאָגט מיט אַ געזוונגענעם שמייכל
צום אורח: — מיר דאַרפן טאַקע נאָך איינעם.
ס'וועט זיין פּריילעכער, און קניידלעך וועט
איר עסן, אַשר לא קניידלוננו אבותנו.

ווען דער אורח איז שוין געזעסן אויפן
פּלאַץ, וואָס מע האָט פאַר אים געמאַכט, האָט
דער זיידע זיך אויפגעוויבן פון העסע-בעט,
שנעל אויסגעטאַן דעם קיטל, אַנגעטאַן אויפן
קאָפּ זיין שטריימל און זיך געווענדעט צו
אַלעמען:

— זאָגט אייך, קינדער, די הגדה, און
וואַרט ניט אויף מיר. איך וועל באַלד זיין צו-
ריק. איך מוז פאַרריכטן אַ דבר-פּצווה...

אין אַ מינוט אַרום האָט ער שוין געשפּאַנע
צו דעם קאַפיטאַן פון די קאַזאַקן.

דער קאַפיטאַן איז געווען שטאַרק איבער-
ראַשט צו זען „זאַלמאַנען" אין דער ערשטער
נאַכט פון דער יידישער „פּאַסאַכאַ".

— וואָס איז, זאַלמאַן, — האָט ער געלאַכט:
— האָט עמיצער דינע מצות געגנבעט?

— גאַספּאַדין קאַפיטאַן, — האָט דער זיידע
געזענטפּערט: — אויב דו ביסט מיר אַ גוטער
פּריינד, שיק אַריבער צוויי קאַזאַקן צו שמעון
דעם קאַלכער, און לאָזן זיי דאַרטן שטיין אין
קוואַרטיר.

דער קאַפיטאַן האָט באַלד געהייסן אוועק-
שיקן צוויי קאַזאַקן צו שמעון דעם קאַלכער.

האלדו אריין, — האָט ער שמעונען אַריינגע-
 שריען אין פנים אַריין: — איר זייט א ייד אַן
 עושר און קיין קינדער האָט איר נישט, און
 קיין אורח קומט ביי איך קיינמאָל אויפן שוועל
 נישט אַרויף, און אַז איך שיק אַן אַרעמאָן,
 זייט איר שופך דמים און זאָגט, אַז איר ווילט
 קיין זאַקוטניקעס נישט האָבן...
 — זעט איר אָבער, ביי מיר איז איין
 אַרעמאָן ווערט צוויי קאָזאַקן, כאָטש ביי איך
 איז אַן אַרעמאָן אַזאַ ביליקער אַרטיקל!...
 די געשיכטע האָט זיך געענדיקט מיט דעם,
 וואָס דער זיידע האָט זיך געמוזט נאָך אַמאָל
 מטריח זיין צום קאַפיטאַן...
 אָבער פון יענעם טאַג אָן, אַז דער זיידע
 פלעגט שיקן אַן אורח אַפילו צו יונה דעם פּראָ-
 צענטניק, פלעגט ער אים צונעמען באהבה רבה...

ווען דער זיידע איז צוריקגעקומען, האָט
 מען נאָר-וואָס געענדיקט די הגדה און זיך
 גענומען עסן.
 אַלע האָבן געוואָלט וואַרטן, אָבער דער
 זיידע האָט געהייסן אַלעמען עסן און ער אַליין
 האָט גענומען אַניאָגן די נישט דערזאָגטע הגדה.
 ער האָט נאָך נישט באַוווּזן צו ענדיקן, ווי
 עס איז אַריינגעלאָפן שמעון דער קאַלכּער,
 ברעכנדיק די הענט.
 — סטייטש, רב זלמן, וואָס האָט איר פון
 מיר געוואָלט? וווּ איז דאָס געהערט געוואָרן,
 אַז איין ייד זאָל דעם צווייטן אַזוי אָפּטאָן?
 דער זיידע האָט געלאָזט שמעונען וואַרטן
 און האָט געענדיקט זאָגן די הגדה.
 דאָן האָט ער זיך אויפגעשטעלט און זיינע
 דיקע ברעמען זיינען געווען פינצטער און בייז.
 — שעמען מענט איר זיך אין אייער ווייטן

לידער פון יהואש

מיט אַ גילדערנעם קרוג.

מיט אַ גילדערנעם קרוג,
 מיט אַ גילדערנעם קרוג
 קומט די מאַכטער פון מלך צום ברונעם;
 שטייט די זון ביים ראַנד,
 און לאַכט נאָכאַנאַנד,
 און פאַלט און צעשיט זיך אין ברונעם.

אַ בורבל, אַ פלעזל,
 אַ גילדערנער העזל
 לויפט אַרום גילדערנעם קרוג;
 און די מאַכטער פון מלך
 שעפט וואַסער און זונען,
 וואַסער און זונען
 און גילדערנע רינגען פון ברונעם.

ציפּי = צי ציף.

שטייט אַ שווערבל אויף אַ דאָך,
און פינטלט צום באַגניען;
אין מזרח שלאָגט אַ שאַרער שליאַך,
אין בינשמאַק וועקן זיך די בינען!

קומט מיט פּערל באַהאַנגען פּרימאַרגן צו גיין,
קרייען און לאַכן די הענער:
דער יונגער פּרימאַרגן איז שיין,
און דער טאַג וועט זיין נאָך שענער.

ציפּי - ציף, ציפּי - צי - ציף,

אַ שיינעם דאַנק!
גיט שוואַלב פון זיך דעם טוי אַ טריף,
און היז און הער און שלינג און שלאַנג;
ליכטיק האַלב און פינצטער האַלב,
און ציף - ציף - ציף די קליינע שוואַלב.

ציפּי - צי - ציף, ציפּי - צי - ציף,

דער שיינער טאַג איז מיין;
דער הימל אין הויך און די ערד אין דער טיף
וועט לויטער מיינע זיין,
ציפּי - צי - ציף, ציפּי - צי - ציף - צי - ציף,
וועט לויטער מיינע זיין.

י ו נ ג ש נ י י

און מיר גייען און טאנצן
און ווערן אלץ גרינגער.

אזוי וועלן מיר גיין
א גאנצע נאכט.

זינגענדיק, שוויגנדיק,
טאנצנדיק דורך שלאפעדיקע קיניגרייכן.

שפרינגט יונגשניי אויף א בויים
פון צווייג צו צווייג.

און שפרייט און שיט און לאכט,
שפרינגט צוריק אויף מינע האַר,

און לאכט אין מיין אויער,
אין מיין מויל.

אין מיין נאָז;
לאכט און זינגט.

און איך לאך און זינג און שווייג.

פרימאָרגנס וועט זיין א וויסער דאָרה,
און בלאַע שאַטנס וועלן זיר גליטשן

איבערן ווייסן דאָרה.

און הויכע רויכ-הבדלות

וועלן זיך פלעכטן צום הימל

און זיך שפיגלען בלאַ אויפן שניי;

און איך וועל ליגן אין מיין בעט.

לאכנדיק, זינגענדיק.

מיטן יונגן שניי.

מיט יונגשניי פון דער נאכט.

גוט איז אומצוגיין אליין
אום האַלבער נאכט אין שטילן דאָרה.

אומגעזען און אומגעהערט.

ווען דער יונגשניי נידערט

אויף די הייזער,

אויף די שייערן.

אויף די אויסגעשפאנטע וועגן.

אויף די הויפנס שטיינער.

אויף דעם הונטס קאָנורע.

אויסגעמעקט דער לעצטער אַפשיין פון
א שויב.

אין די הענגעדיקע וויגן

שלאַפן קינדער אויסגערויטיקט;

אין די שווערע בעטן

כראַפען שטארקע לייבער;

אין די הייסע שטאַלן

מעלה-גרהן ברוינע קי

מיט האַלב-פאַרמאַכטע אויגן.

און דער גרינגער יונגשניי

טאנצט אום און זינגט אין זיך.

טאנצט אום און פאַרשיט די שטערן.

און פאַרשיט די נאכט.

און פאַרשיט דעם ווינט.

און פרוווט פאַרשיטן מינע אויגן.

און לאכט און זינגט אין זיך.

דער שניי זינגט אין מיר

און איך זינג אין שניי.

דער צויבערמאן.

קומט דער גוטער צויבערמאן
אויף א גילדערנעם געשפאן:
האָט ער אויגן מילד און שוואַרץ
און א דימענטענע האַרץ...
שטעלט ער זיך אין מיטן מאַרק,
הייבט ער אָן צו רופן שטאַרק:
„כ׳האַב מַתָּנוֹת אַלערליי,
קומט און קלייבט זיך אויס פון זיי...”

ווערט א טומל און געלאָף,
זעלטן מאַכט זיך אזא טראַף;
איילט זיך יעדער צו דעם גליק,
בלייבט א קינד ניט אין דעם וויג.
זאָגט דער צויבערמאן און לאַכט:
„כ׳האַב פון אלצדינג מיטגעבראַכט.
זאָגט מיר יעדער זיין באַגער,
איין באַגער נאָר און ניט מער.
האָט איר צייט א פערטל שעה,
און דערנאָך בין איך ניטאָ!”

איין באַגער נאָר און ניט מער —
אויסצוקלייבן זייער שווער,
קלער אַהער און קלער אַהין,
פאָלג אַ גאַנג מיך און געפין,
וואָס איז בעסער — דאָס צי יענץ;
שרייען אַלע ווי די גענדז.
פון די אַלע מענטשן פיל
ווייסט ניט איינער, וואָס ער וויל.

זיינען אַלע אין אַ קלעם.
פרעגט מען יענעם, פרעגט מען דעם:
וואָס נעמט ער? און וואָס נעמסטו?
און אין מיטן — טרו — טרו — טרו!
בלאָזט אַ זילבערנער טראַמפייט,
און פאַרשווונדן שטילערהייט
איז דער גוטער צויבערמאן
מיט דעם גילדערנעם געשפאן...

רויטע סאַמעט אויף די פליגען,
רויטע קרעלן אויפן האַלדז.

*

רינגל ראַנגל ראַנגעלינג,
פויגל פליגל פליגעלינג.

*

אויער=אויער=אויעהאַן,
האַרציק פויגל אויערהאַן,
ווי ביסטו געפלוין
אַליין און אַליין?

*

די זון פאַר אַ חבר,
דעם ווינט פאַר אַ קנעכט,
ווייסוואַלקן לינקס
און ווייסוואַלקן רעכטס,
לענדער גרין און הימל בלאַ,
הונדערט מיילן אין אַ שעה.

*

לענדער לינדער לאַנדערלינג,
וואַלקן וועלקל וואַלקעלינג.

*

אויער=אויער=אויעהאַן,
ליבער פויגל אויערהאַן,
וואָס האָסטו געגעסן
אין גאַנצן וועג?
וואָס האָסטו געטרונקען
אין גאַנצן וועג?

געטרונקען אַ טוי
פון אַ זילבערנעם בלאַט,
געגעסן אַ ווייץ
פון אַ גילדערנעם זאַנג,
געווישט זיך דאָס מויל
מיט אַ זיידענעם קווייט.

¶

דאָס ליד פון אויערהאַן.

אַ ראַנד=טאַנץ

די קינדער פון די יידישע שולן אַ מתנה

פון י ה ו אַ ש.

—

אויער=אויער=אויעהאַן,
פלינקער פויגל אויערהאַן,
ווי ביסטו געפלוין,
ווי ביסטו געווען?

*

אין אַ ווייטן לאַנד,
אין אַ שיינעם לאַנד,
טויזנט וועלדער, טויזנט בערג,
און דערנאָך אַ ווונדערלאַנד.

*

וועלדער ווילדער וועלדערלינג,
ווונדער, וואַנדער ווונדערלינג.

*

אויער=אויער=אויעהאַן,
שיינער פויגל אויערהאַן,
ווי ביסטו געוועזן
באַקליידט אויפן וועג?
ווי ביסטו געוועזן
פאַרפּוצט אויפן וועג?

*

גינגאַלד=קאַמען אויפן קאַפּ,
דימענט=רינגען אויף די פיס,

זאנגען זוניק זאנגעלינג,
זילבער, זעלבער זילבערלינג.

*

זויער-אזיער-אזיערהאָן,
וואַנדער-פויגל אזיערהאָן,
יואַס האָסטו געטאָן
אַ גאַנצן טאָג?
ווי ביסטו געשלאָפן
אַ גאַנצע נאַכט?

*

געזונגען אַ ליד
פון פרי ביז שפעט,
געשלאָפן ביינאַכט
אויף אַ שטערן-געבעט,
געהערט אינם שלאָף
ווי די פייערפליג רעדט.

*

שטערן שימער שעמערלינג,
פייער פליגל פייערלינג.

*

אזיער-אזיער-אזיערהאָן,
קלוגער פויגל אזיערהאָן,
וואָס האָסטו געזען
אין שיינעם לאַנד?
וואָס האָסטו געמערקט
אין ווונדערלאַנד?

*

הייער פון וואַסער,
און אויונס פון אייז,

ביימער, וואָס קרייען,
און פיש כאַפן מיין,
לעמער מיט פליגלען,
און קעמלען אָן קעפּ,
הינער, וואָס ריידן,
און ענטלעך מיט צעפּ.

*

לעמער, לאַמער, לעמערלינג,
קעמל, קאַמל, קעמעלינג.

*

אזיער-אזיער-אזיערהאָן,
קאַרגער, קאַרגער אזיערהאָן,
אַלע לענדער אויסגעווען
און די קינדער נישט געבראַכט,
אַלע ווונדער אָנגעזען,
און די קינדער אָפּגענאַרט.

*

אַלע לענדער אויסגעווען,
און אַ שיינ געשאַנק געבראַכט,
אַלע ווונדער אָנגעזען,
און פון ווייט אַ ליד געבראַכט.

*

לידל, לעדל, לידערלינג,
זעמער, זומער, זעמערלינג,
אזיער-אזיער-אזיערהאָן,
קינדער-פויגל אזיערהאָן,
לידל, לעדל, לידערלינג,
זעמער, זומער, זעמערלינג.

ניט געשלאָפן, נאָר געוואַכט.

לינג גרילן גרין געקליידט,
פירן זיי אַ מין גערייד;
אין די גראָזן וויילן זיי,
מיט די צינגלעך פּיילן זיי.

אַט אזוי די גאַנצע נאַכט,
ניט געשלאָפן, נאָר געוואַכט,
ביז דער הימל צינדט זיך אָן,
ווי די קאָס ביים רויטן האָן.

זיצן זשאַבעס ערגעץ-וווּ,
מאַכן זיי אַן אויג ניט צו;
פאַלט אַ שטערן, שלינגען זיי,
און צוואַמען זינגען זיי.

אַט אזוי די גאַנצע נאַכט,
ניט געשלאָפן, נאָר געוואַכט,
ביז דער הימל צינדט זיך אָן,
ווי די קאָס ביים רויטן האָן.

אויפן קוימען, אויפן דאָך
האַלטן קליינע פּייגלעך וואַך,
מיט די אייגלעך ווינקען זיי,
פון לבנה טרינקען זיי.

אַט אזוי די גאַנצע נאַכט,
ניט געשלאָפן, נאָר געוואַכט,
ביז דער הימל צינדט זיך אָן,
ווי די קאָס ביים רויטן האָן.

ביימער שטייען לעפן שליאַך,
האַפן זיי אַזא מין שפּראַך;
ווייט אַ ווינטל, הוידען זיי,
גייט אַ רעגן, סודען זיי.

אַט אזוי די גאַנצע נאַכט,
ניט געשלאָפן, נאָר געוואַכט,
ביז דער הימל צינדט זיך אָן,
ווי די קאָס ביים רויטן האָן.

דער זינגעמאַרינג.

(אן עלטער קינד אין מיטן און קלענערע רונד ארום)

דער זינגעמאַרינג איז געגאַנגען אין וואַלד,
דער זינגעמאַרינג, דער זינגעמאַרינג.
געגאַנגען אַהין און געגאַנגען אַהער.

קינדער: ווער?

דער זינגעמאַרינג, דער זינגעמאַרינג.
גערעדט צו די פייגלען, גערעדט צו דעם גראָז.

קינדער: וואָס?

די שפּראַך פון דעם זינגעמאַרינג.
געטאָן זיך אַ הייב אינדערהויך ווי אַ שטרוי.

קינדער: אַזוי?

אַזוי גרינג איז דער זינגעמאַרינג,
געשפּרינגט אויפן טיך און די פיס ניט באַנעצט.

קינדער: אַזוי ליכט?

אַזוי ליכט איז דער זינגעמאַרינג,
האַטו אים געזען גיין?
האַט ער אים געזען גיין?
האַט זי אים געזען גיין?

קינדער: ניין!

ניט איך און ניט דו און ניט ער האָט געזען,
ווייל קיין זינגעמאַרינג איז קיינמאַל ניט געווען.

דער זינגעמאָרינג

The musical score consists of ten staves of music, each with Yiddish lyrics underneath. The notation includes notes, rests, and various musical symbols such as treble clefs, bar lines, and dynamic markings. There are several annotations in blue ink, including the word "סולאָ" (Solo) and "בלב" (Alto). The lyrics are handwritten in black ink.

Lyrics (approximate transcription from the image):

זינגען קען מען זיך נישט אריבער וואס איז געווען אַ יונגער טאג
 ווען אונזער לייב איז געווען אַ זונדן און אַ פּאָפּולער
 און אַ פּאָפּולער און אַ זונדן און אַ זונדן און אַ זונדן
 און אַ זונדן און אַ זונדן און אַ זונדן און אַ זונדן
 און אַ זונדן און אַ זונדן און אַ זונדן און אַ זונדן
 און אַ זונדן און אַ זונדן און אַ זונדן און אַ זונדן
 און אַ זונדן און אַ זונדן און אַ זונדן און אַ זונדן
 און אַ זונדן און אַ זונדן און אַ זונדן און אַ זונדן
 און אַ זונדן און אַ זונדן און אַ זונדן און אַ זונדן
 און אַ זונדן און אַ זונדן און אַ זונדן און אַ זונדן
 און אַ זונדן און אַ זונדן און אַ זונדן און אַ זונדן
 און אַ זונדן און אַ זונדן און אַ זונדן און אַ זונדן

דאָס טײַכל.

מוזיק — ברוך זשיסלין.

Alto moderato.

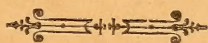
כל טײַ - לאָס ידעו מיט מיין טײַ - גע - גע - גע -
לעבן - פּליי - שײַן - גע - גע - גע -
סען בױ - לײַ אָן אַזע וואָס אַ - לעבן לעבן קײ -
סל נעם לײַ אָן לעבן לעבן - גע - גע - גע -
א - ער יום א - בלײַב די אױך פּר יום
אין באַג יענע פּלאַנע אָן יענע גאָן לײַ
שטום. כּו העל - רע - פּר

זיס און היימיש רוישט דאָס טייכל,
גלאַנצנדיק אין זונענשיין;
פלוידערט קינדערש דורך אַ וואַלד-באַרג
און די ביימער שלאָפן איין.

איינגעליוליעט אין זיין מורמ
האָט ער אױך די בערג אַרום;
ער אליין נאָר רעדט און פּלאַפּערט
באַרג און הימל האַרן שטום.

כיליג האַלב וואַך און האַלב פאַרדרעמלט;
ווי פאַרנעפּלט איז דער זין;
דורכן שלעפּערדיקן מוח
פּלאַנטערט זיך דאָס וועלדל גרין.

לאַנגזאַם מיטן זיך צוזאַמען
באַרג און הימל, גראָז און קוואַל
און דער חלומדיקער טומל
פון אַ ווייטן וואַסערפאַל.

לערנבֿיכער אויף יידיש

פון ש. באַסטאָמסקי און מ. חיימסאָן

1. לעבעדיקע קלאַנגען - אילוסטרירטער אי.ב.
  2. לעבעדיקע קלאַנגען - כרעסטאָמאַטיע פארן ערשטן לערניאָר.
  3. לעבעדיקע קלאַנגען - כרעסטאָמאַטיע פארן צווייטן לערניאָר.
  4. לעבעדיקע קלאַנגען - כרעסטאָמאַטיע פארן דריטן לערניאָר.
  5. לעבעדיקע קלאַנגען - כרעסטאָמאַטיע פארן פערטן לערניאָר.
  6. דאָס לעבעדיקע וואָרט (פון ש. באַסטאָמסקי און ז. רייזע)
כרעסטאָמאַטיע פארן VI און V לערניאָר
  7. דאָס „נייע וואָרט“ כרעסטאָמאַטיע פאר עלטערע קלאַסן אין 3 בענדער: עפאָס, ליריק און דראַמע.
  8. באַוועגלעכע כרעסטאָמאַטיע פון ש. באַסטאָמסקי (25 באַזונדערע העפטן)
- די „לעבעדיקע קלאַנגען“, „דאָס לעבעדיקע וואָרט“ און „דאָס נייע וואָרט“ זענען רעקאָמענדירט פון דער צענטראַלער יידישער שול-אָרגאַניזאַציע און זענען אָנגענומען אין די יידישע שולן כּון דער גאַנצער וועלט.

נייע רעכנבֿיכער!

שוין דערשינען

- 2 נייע רעכנבֿיכער פון ש. באַסטאָמסקי:
  1. אַריטמעטישער רעכנבוך פארן 2-טן לערניאָר - צאָלן פון ערשטן הונדערט. ערשטע ידיעות פון געאָמעטריע.
  2. אַריטמעטישער רעכנבוך - פּרוכצאָלן מיט באַשטעלונגען זיך וועגן:

S. Bastomski Wilno, Stefańska 24

באוועגלעכע כרעסטאמאטיע

צונויפגעשטעלט פון ש. באסטאמסקי

באוועגלעכע כרעסטאמאטיע

אין באזונדערע העפטן פאר די מיטעלע און עלטערע
קלאסן פון דער יידישער שול;

אין דער כרעסטאמאטיע קומען אריין ווערק פון
דער יידישער און אייראָפּעישער ליטעראַטור.

עס זיינען שוין דערשינען פאלגנדיקע העפטן:

1. שלום אַש - די פארפלייצונג (פון דעם לעבן פון
די יידן אין מיטלאַלטער. אויסצוג פון
דער „בישופמאכערין פון קאסטיליע“).
2. - - - דער געפאנגענער רב פון ראַטענבורג.
3. - - - דער ערשטער מאַי.
4. - - - אַנקל מאַזעס.
5. ש. אַנסקי - פאָטער אין זון (איינפאָטער)
6. אברהם רייזען - 1) ווען עסט די מאמע
2) די נייע לאַטע.
7. ז. סעגאַלֶאָוויטש - די וואַנט (דראַמאַטישער עטיוד)
8. קאַלעוואַלאַ - (פינישער עפאָס - 15 טע רונע).
יידיש - הערש ראַזענפעלד.
9. טאַלסטאָי - זאַמלעפּסט (דריי פראַגן; שיינקייט,
גוטס און גליק, סצענעס).
10. מאַקסימ גאָרקי - 1) סימפּלאָן; 2) די קינדער פון פאַרמאַ
11. - - - בריוו צו קינדער, יידיש-מ. היימסאַן.
12. י. פאַט - איבער נאַכט גראַ געוואָרן (וועגן בייגוש
מיכאַלעוויטשן).
13. מ. ראַזנבאַום - ווי אזוי גריגאָרי גערשוני אין
אַנטלאַפּן פון תּפּיסה.
14. הענריק סענקעוויטש - יאַנקא דער שפּילער.
יידיש-ש. באַסטאַמסקי.
15. יעֶלפּאַטיעווסקי - העקטאַר.
וויֶלדענברוך - אין דער פּרעמד.
16. דר. ש. עטינגער - סערקעלע (1-טער אַקט).
17. עמיל זאַלאַ - קוילנערעכער. יידיש-ש. באַסטאַמסקי.
18. שלום עליכם - ווי שײן איז דער בוים (וועגן מ״ם)
19. מאַריאַ קאַנאַפּניצקאַ - ריוו, יידיש-י. ל. פּרין.
20. מיקאַעלאַ (נ. ביאַליק) - שפּאַצער
21. אַוידאַ - נעלאַ און פאַרטאַש
22. א. סינקלער - קוילנערעכער.
23. דושעק לאַנדאָן - פאַרטערייקט.

מיט באַשטעלונגען זיך ווענדן:

S. Bastomski, Wilno, Stefańska 24, m. 28.

P. K. O. 81.899